

Školní vzdělávací program školní družiny

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy: Základní a mateřská škola Tršice, okres Olomouc, příspěvková organizace

Adresa školy: Tršice 183, 783 57 Tršice

Ředitelka školy: Mgr. Andrea Teplá

Telefon: 585 957 135

Umístění školní družiny: Tršice 518, 783 57 Tršice

Telefon: 585 751 982

E-mail: Jmeno.Prijmeni@zstrsice.cz

Web: www.zstrsice.cz

IZO: 119900581

Zřizovatel: Obec Tršice

Tršice 50

783 57

Telefon: 585 957 230

E-mail: ou@trsice.cz

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2019

Verze: č. 2

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

2.1 Umístění, úplnost a velikost školní družiny

Školní družina je součástí školy a její oddělení se nachází v budově 1. stupně, kde jsou zřízeny 3 oddělení. Dvě oddělení mají svou místnost, jedno oddělení je umístěno v kmenové třídě. Pedagogičtí pracovníci sledují jejich další doplňování. Stravování probíhá ve školní jídelně, která je součástí areálu školy. Pitný režim zajišťují vychovatelky nebo si pití žáci nosí z domova. Šatny mají žáci v přízemí budovy 1. stupně. Dětem umožňujeme během pobytu v ŠD navštěvovat zájmové kroužky organizované školou.

2.2 Vybavení školní družiny

Materiální podmínky

Školní družiny jsou prostorné a prosvětlené místnosti vybavené nábytkem, televizí, DVD-přehrávačem. Oddělení mají dostatek pomůcek, stolních her, časopisů, sportovního náčiní. Družinové žáci mohou využít k aktivitám hernu, školní hřiště, počítačovou učebnu nebo zahradu u budovy školy.

Bezpečnostní podmínky

Budova 1. stupně je umístěna mimo dopravní ruch, s malým rizikem vzniku dopravní nehody, nízkou úrovní hluku a blízkostí lesa. Prostor školní družiny odpovídá bezpečnostním normám.

Hygienické podmínky

V roce 2007 prošla budova 1. stupně rekonstrukcí, takže školní družina splňuje požadované hygienické normy.

Ekonomické podmínky

Rodiče platí příspěvek na částečnou úhradu neinvestičních nákladů ve ŠD. S částkou jsou písemně seznámeni vždy na začátku školního roku. Poplatek za ŠD je 400 Kč/účastníka/pololetí, platba je uskutečňována pololetně. Rodiče budou včas písemně informováni.

Vybavení školní družiny je každoročně doplňováno dle finančních možností školy.

Personální podmínky

Pedagogické působení zajišťují kvalifikované vychovatelky. Činnost a výchovné působení vychovatelek v jednotlivých odděleních vychází z požadavků pedagogiky volného času (nabídka alternativních aktivit, nabídka pomůcek a her, ovlivňování volného času). Snažíme se o plnění požadavků dobrovolnosti, aktivity, seberealizace, pestrosti a přitažlivosti. Další

vzdělávání je zaměřeno na rozšiřování znalostí v oblasti pedagogiky a psychologie studiem odborných publikací.

2.3 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Rodiče jsou na začátku školního roku seznámeni s Vnitřním řádem školní družiny a Provozním řádem školní družiny. Další aktuální informace jsou jim předávány formou písemných sdělení, telefonicky, osobně nebo prostřednictvím e-mailu. Školní družina připravuje akce pro rodiče, spolupracuje s kulturní komisí Obce Tršice (např. Den matek, Tečka za školním rokem, Adventní setkání).

2.4 Podmínky pro přihlášení a odhlášení dítěte

O přijetí žáka do školní družiny rozhoduje ředitel školy na základě vyplněných náležitostí v přihlášce. Přednostně jsou přijímáni žáci, kteří splňují tato kritéria:

- celotýdenní odpolední docházka minimálně do 15 hodin,
- zaměstnanost obou rodičů,
- nutnost dojíždění.
- stravování (odebírání obědů) ve školní jídelně.

Činnost školní družiny je určena přednostně pro žáky 1. - 3. ročníku, k pravidelné docházce však mohou být přijati i žáci z vyšších tříd 1. stupně, pokud oddělení nedosáhne limitujícího počtu.

Ve výjimečných případech lze žáka odhlásit z docházky do školní družiny a to pouze v pololetí písemnou formou vychovatelce.

O vyloučení z docházky do školní družiny rozhodne ředitel školy na základě návrhu vychovatelky školní družiny a po projednání v pedagogické radě. Rozhodnutí o vyloučení sdělí ředitel školy rodičům žáka písemně s patřičným zdůvodněním.

2.5 Docházka do školní družiny

Rodiče přihlásí žáka do školní družiny vyplněním zápisního lístku, který podepíší.

Žáci odchází v době uvedené na zápisním lístku sami nebo v doprovodu stanoveném rodiči.

Odchází-li žák dříve, než ve stanovenou dobu, musí mít písemnou žádost rodičů, která má datum, hodinu a podpis rodiče.

3. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V ŠD

3.1 Provoz a skladba

Žáci dochází na ranní družinu dle potřeby rodičů v době od 6.15 – 7.40 hodin, budovu si otevírají čipem. V 7.40 hodin žáci přecházejí do tříd. Po vyučování si je vychovatelky přebírají na určeném místě a převádí je do školní jídelny nebo do školní družiny. Žáci z 3. a 4. třídy budou v některých dnech docházet na oběd se třídou a poté sami do školní družiny. Žáci odcházejí ze školní družiny dle vyplněného zápisního lístku. Odpolední družina končí v 15:40 hodin. Režim dne je stanovený s ohledem na psychohygienické podmínky. Jeho uspořádání dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity i odpočinku u jednotlivých žáků. Také umožňuje organizaci činností v průběhu dne pružně přizpůsobit potřebám a aktuální situaci, reaguje i na neplánované situace v družině.

3.2 Časový plán školní družiny

- 6.15- 7.40 Ranní činnosti jsou klidné, nenáročné, odpočinkového zaměření, probíhají převážně individuální formou.
- 11.35- 13.00 Oběd, osobní hygiena
- 13.00- 13.30 Odpočinkové činnosti jsou psychicky a pohybově nenáročné činnosti na odstranění únavy.
- 13.30 - 14.00 Zájmové činnosti umožňují žákům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností.
- 14.00 – 15.00 Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, zařazují se do nich pohybové činnosti a pobyt venku.
- 15.00- 15.30 Příprava na vyučování probíhá formou kvízů, didaktických her.
- 15.30- 15.40 Volné činnosti do odchodu posledního dítěte

3.3 Rizika narušující činnost

- časová rozdílnost při nástupu žáků do družiny po vyučování
- odchody a příchody do kroužků a hudební výtvarné školy
- časový prostor na činnosti uvolňováním dětí do kroužků
- odchody žáků domů
- únava a případné zdravotní potíže žáků
- rizika spojená s pobytem v přírodě

4. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní družina musí být:

- ✓ místo pro zájmové využití
- ✓ místo pro regeneraci sil dětí po vyučování
- ✓ místo pro rozvíjení tvořivosti
- ✓ místo pro posilování sebevědomí
- ✓ místo pro radost
- ✓ místo pro komunikaci vychovatelky a rodičů

Činnost a výchovné působení vychovatelky vychází z požadavků pedagogiky volného času (ovlivňování volného času, nabídka alternativních aktivit, nabídka pomůcek, her). Podstatný je požadavek dobrovolnosti, aktivity, požadavek seberealizace, zajímavosti a zájmovosti, pestrosti a přitažlivosti.

5. CÍL ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní družina je důležitý výchovný partner rodiny a školy, jejím cílem je:

- ✓ vytvořit žákům ve školní družině klidné a bezpečné prostředí
- ✓ pomáhat dětem překonávat jejich handicapy
- ✓ nabízet žákům rozmanité činnosti, které by rozvíjely jejich schopnosti a tvořivost
- ✓ získání všeobecného přehledu
- ✓ umět využívat získané poznatky v praxi
- ✓ ochrana fyzického, duševního a sociálního zdraví
- ✓ citlivě vnímat prostředí a přírodu
- ✓ utvářet vědomí národní a státní příslušnosti
- ✓ pomáhat žákům plánovat volný čas (vést je k smysluplnému využití volného času)
- ✓ dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví

6. KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŠKOLNÍ DRUŽINY

Činnost v ŠD vede ke komplexnímu působení, navazuje na působení v mateřské škole, základní škole a úzce spolupracuje s třídním učitelem.

Kompetence k učení

- žák dokáže hodnotit své výkony, spontánně a vědomě je uplatňovat v práci

- žák pozoruje, experimentuje, výsledky porovnává, posuzuje a vyvozuje z nich závěry
- získané vědomosti dává do souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění a problémů, které jsou motivací k řešení logických postupů
- chápe, že vyhýbání problémům nevede k cíli
- rozlišuje správná a chybná řešení
- vymýšlí nová řešení

Kompetence komunikativní

- naslouchá druhým
- vyjadřuje vhodně souvislými větami myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi
- komunikuje bez ostychu s vrstevníky i s dospělými
- dokáže vyjádřit své pocity gestem, řečí i dalšími prostředky
- komunikuje kultivovaně
- zapojí se aktivně do společenského dění školy i obce
- rozvíjí slovní zásobu

Kompetence sociální a interpersonální

- je odpovědný za své chování
- je tolerantní k odlišnostem jiných
- dokáže si poradit nebo požádat o pomoc
- rozpoznává vhodné i nevhodné chování
- dokáže se prosadit i podřídit, přijmout kompromis
- ve skupině spolupracuje, dělí se o pomůcky a materiál
- chápe pravidla společenského chování a běžně se jimi řídí

Kompetence občanské

- chová se zodpovědně k sobě i k druhým
- dbá o své zdraví a bezpečí
- odhaduje rizika svého jednání
- vnímá krásy přírody a cíleně o ně pečuje
- učí se plánovat, organizovat a řídit
- ctí a chrání kulturní a duchovní hodnoty a tradice
- chová se zodpovědně při krizových situacích
- aktivně se zapojuje do zlepšování školního prostředí

Kompetence pracovní a trávení volného času

- umí si vybrat zájmovou činnost
- dokáže se zapojit a uplatnit v kolektivu
- své zájmy rozvíjí v individuálních a skupinových činnostech

- plánuje, organizuje a řídí jednoduché činnosti, používá bezpečně nástroje, materiály a vybavení
- dodržuje vymezená pravidla

7. FORMY A METODY PRÁCE

7.1. Formy práce

- jsou vybírány tak, aby byly vhodné pro výchovu mimo vyučování,
- jsou motivovány vychovatelkou a dále záleží na individuální volbě a aktivní účasti dítěte,
- spontánní aktivity,
- odpočinkové činnosti,
- rekreační činnosti,
- zájmové činnosti,
- příprava na vyučování,
- příležitostné akce.

7.2. Metody práce

- volné hry dle vlastní tvorby
- řízené hry (pohybové a didaktické)
- individuální kontakt s dítětem
- skupinová práce, týmová práce
- pobyt venku, vycházky
- práce na PC
- rozhovory, vyprávění
- dramatizace
- soutěže
- slavnosti

8. VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Výchovné programy se zaměřují na tyto základní oblasti:

- ✓ Výchova ke zdravému životnímu stylu (Člověk a zdraví)
- ✓ Posilování komunikačních dovedností (Člověk a jeho svět)
- ✓ Odpovědnost za své chování
- ✓ Ovládání negativních citových reakcí
- ✓ Poznávání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- ✓ Formování životních postojů
- ✓ Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- odpovědnost za svou osobu, za své zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení citové vazby

Posilování komunikačních dovedností

- kultivace slovního a mimoslovního projevu
- rozvoj slovní zásoby, schopnosti vyjádřit se
- schopnosti naslouchat
- uplatnění se v kolektivu

Odpovědnost za své chování

- řešení různých situací
- pěstování potřebných vědomostí, dovedností a postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí

- vypořádat se se stresem
- řešení životních situací
- vyrovnání se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého člena
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje, hodnoty

Formování životních postojů

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci

- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů
- rozdíly v prožívání, myšlení a jednání

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

- možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně- vzdělávací práce školní družiny
- tohoto cíle dosahovat specifickými prostředky
- přinášet nové podněty, obohacovat poznatky

9. VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme

- domov, prostředí domova, orientace v místě bydliště
- škola, prostředí školy a školní družiny, okolí školy, bezpečná cesta do školy
- obec, místní krajina a její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce, významné budovy
- okolní krajina – zemský povrch, vodstvo, půda, rostliny a živočichové, vliv krajiny na život lidí, světové strany, orientace
- naše vlast, domov, krajina, národ, státní zřízení, symboly
- Evropa a svět, kontinenty, cestování
- zeměpisné mapy, poznat ČR, Evropu

2. Lidé kolem nás

- rodina, postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské vztahy, život a funkce rodiny
- soužití lidí, mezilidské vztahy, komunikace, obchodní firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc sociálně slabým, nemocným
- chování lidí, vlastnosti lidí, pravidla slušného chování
- vlastnictví, soukromé, veřejné, osobní, společné, peníze
- právo a spravedlnost, základní lidská práva dítěte
- kultura, podoba a projevy kultury
- základní globální problémy, významné sociální problémy, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy životního prostředí

3. Lidé a čas

- orientace v čase a časový řád, určování času, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, režim dne, roční období
- současnost a minulost v našem životě, proměny způsobu života, bydlení, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- regionální památky, péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- báje, mýty, pověsti, minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Člověk a jeho zdraví

- péče o zdraví, zdravá výživa, otužování, předcházení nemocem a úrazům, osobní a duševní hygiena, denní režim, zdravá strava, pohybový režim, pitný režim, první pomoc
- návykové látky a zdraví, odmítání návykových látek (alkohol, kouření, drogy), hracích automatů a počítačových her
- osobní bezpečí, bezpečné chování v rizikovém prostředí (šatny, schodiště, tělocvična, hřiště), bezpečné chování v silničním provozu (dopravní značky, pravidla) v roli chodce a cyklisty, chování ve veřejných dopravních prostředcích, krizové situace (šikana, týrání), setkání s neznámými lidmi
- situace hromadného ohrožení (požáry, povodně, nebezpečí), umět používat telefonické tísňové linky, práce hasičů, policie, armády
- správné držení těla, průpravná a relaxační cvičení, vhodné oblečení a obuv
- pohybové hry, využití hraček a náčiní při cvičení, pohybová tvořivost, hra fair play
- rytmická a kondiční cvičení, cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem, vyjádření melodie a rytmu pohybem, taneční kroky,
- základy atletiky
- základy sportovních her
- turistika a pobyt v přírodě
- sáňkování, bobování, bruslení, hry na sněhu

Člověk a příroda

- voda, vzduch, koloběh vody v přírodě, význam pro život
- půda, význam pro rostliny, polní práce
- den a noc
- rostliny, houby a živočichové, životní potřeby a projevy, význam pro člověka, druhy ovoce a zeleniny, listnaté a jehličnaté stromy, domácí a volně žijící zvířata a ptáci, zvířata v ZOO, jedovaté rostliny, škůdci, hmyz, sběr hub, léčivých rostlin
- životní podmínky, rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi, podnebí a počasí

- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody, odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- propojení s výtvarnými a pracovními činnostmi

Člověk a svět práce

- rozvíjení jemné motoriky
- dodržování pracovní kázně
- tvořivost a vytrvalost
- práce s drobným materiálem (modelína, přírodniny, textil, karton, látky, dráty, krabičky
- atd.)

Člověk, umění a kultura

- kultura chování, stolování, oblékání, cestování
- osvojení estetiky, vnímání světa a okolí tvořivě a citlivě
- umění se vyjádřit jazykem, dramatická výchova
- nácvik kulturního pásma, dramatizace různých situací

10. PODMÍNKY PRO ČINNOST DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Školní družinu mohou navštěvovat i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým je podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při začlenění do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Při vzdělávání těchto žáků úzce spolupracuje vychovatelka ŠD se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Je seznámena se závěry odborného posudku žáka vydaného školským poradenským zařízením. Taktéž probíhá intenzivní spolupráce s rodiči u žáka se zdravotním znevýhodněním. Je zohledněné přiměřené zajištění v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu žáka. Pro rozvoj talentovaných jedinců bude školní družina nabízet další doplňkové programy v oblastech jejich zájmů.

11. BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ ŽÁKŮ

Naše školské zařízení vyhledává, zjišťuje a vyhodnocuje možná rizika vyplývající z činností při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích a současně i přijímá opatření k jejich prevenci.

Žáci jsou na začátku i v průběhu školního roku seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností a jsou poučováni o zásadách správného chování nejen ve škole, na veřejnosti, na komunikacích, ale i v době prázdnin.

- ✓ Školní družina vytváří příjemné tolerantní prostředí s respektem k individualitě každého dítěte.
- ✓ Žáci se chovají při pobytu v ŠD tak, aby neohrozili své zdraví nebo zdraví svých spolužáků.
- ✓ Žákům je zakázáno manipulovat s elektrickými spotřebiči, vypínači a elektrickým vedením.
- ✓ Při pobytu v herně nebo počítačové učebně zachovávají žáci specifické bezpečnostní předpisy dané jejich vnitřními řády.
- ✓ Každý úraz, poranění nebo nehodu, k níž dojde během pobytu v ŠD, jsou žáci povinni hlásit ihned svému vychovateli, který provede záznam do knihy úrazů, která je uložena ve sborovně 2. stupně ZŠ.
- ✓ V případě náhlé nevolnosti nebo úrazu žáka vychovatelka neprodleně informuje rodiče na telefonním čísle, které je uvedené v zápisním lístku. V případě nutnosti zajistí vychovatelka první pomoc a popř. neodkladnou lékařskou péči. Není-li zákrok lékaře nutný, vyčká žák v ŠD do příchodu rodiče.

12. EVALUACE A HODNOCENÍ

Hodnocení probíhá na úrovni družiny a oddělení. Analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky i výsledky výchovně vzdělávacího procesu. Sledujeme individuální rozvoj žáků, jejich pokroky ve výchovně vzdělávacím procesu. S dětmi o pokrocích, kterých dosahují, vhodným způsobem hovoříme.

Vnitřní evaluace:

- průběžné sebehodnocení práce vychovatelek
- hodnocení výchovné práce ŠD vedením školy
- hodnocení výchovné práce ŠD třídními učitelkami – vzájemná spolupráce, přehled o rozvoji dětí
- hodnocení klimatu ŠD (atmosféry)
- hodnocení realizace ŠVP

Vnější evaluace:

- zpětná vazba ze získaných informací od rodičů a dětí
- hodnocení zřizovatele a České školní inspekce

V Tršicích, 1. 9. 2019

Schválila: Mgr. Andrea Teplá, ředitelka školy

Aktualizováno k 1. 9. 2020